

Det var viktigt att vara rädd

Nu börjar jag så sakta förstå varför min mor var så rädd för att jag skulle bli sjuk. Året är 1957 och Asiaten härjar. Jag är i Norge på väg till Sverige. Medierna var inte så utvecklade då som nu. Vi vet väl fortfarande inte om det var en eller tio miljoner som då dog i denna pandemi. Någon forskning fanns det knappast och någon folkhälsomyndighet var det i alla fall ingen som talade om.

Det som tidningarna skrev om var kungahuset. Jag tror att hela kungahuset blev smittat. Så även den västtyske förbundskansler Adenauer har det sagts mig. Mina föräldrar hade bestämt sig för att flytta till Sverige från Norge. Det var inget lätt beslut. Under kriget förlorade mina mor- och farföräldrar allt, både sina verksamheter och hus. Då såg det nog ut som om möjligheterna var större i Sverige. Ett problem var jag. Skulle ett känsligt barn som precis hade kommit in i den norska skolan klara att byta land och språk?

Nu börjar jag förstå min mors rädsla för Asiaten. Som 10-åring var inte sjukdomen greppbar för mig. Jag upplevde mest min mors rädsla, som jag då inte förstod. Hon var så rädd för att jag skulle bli sjuk. Jag tror att jag blev lite sjuk också av den rädslan. Det var inte bra för vår relation. Och det gick aldrig någonsin att få helt ordning på den.

Jag förstod inte då att viruset grasserade över hela jorden, men jag har sedan hört talas om att många blev smittade. Man talade om 40-graders feber och värk i hela kroppen. Min mor talade om, och som jag tror, tänkte mycket på, Spanska sjukan som härjade i hennes föräldrageneration. Jag hörde mycket om denna "Spanskan", som den också kallades, under min barndom. En mycket aggressiv influensa som kom i tre vågor. Den andra var värst. Då var det unga som dog först.

I krigets skyttegravar dog hundratusentals undernärda

soldater. Samtidigt härjade också något som var farligt för alla. Det var något att vara rädd för. På något sätt var det viktigt att just vara rädd, för om man inte var rädd var det större risk att man blev sjuk.

Detta blir ganska konstigt för en 10-åring som precis har fått reda på att allt som han nu skriver i skolan har blivit helt fel. Jag kanske måste tala om att jag hade fått en fröken som nog nyss hade gått på kurs och som hade lärt sig att eleverna skulle skriva som de kände var rätt. Som den lydige gosse jag då var skrev jag just som jag kände var rätt även om jag visste att fröken skulle säga att det var fel. Det var mycket som jag inte förstod då. Men jag förstod att det var viktigt att vara rädd.

Nu finns det något igen som vi behöver vara rädda för, som gör att vi behöver hålla avstånd till varandra. Jag tänker nu att ju mer vi förstår desto lättare kan vi göra oss av med den rädsla som inte längre behövs när faran är över – och avstånd kan vi bara hålla tillsammans!

Pål Silow Wiig